

Terug naar school met Veilig leren lezen kim-versie

Tilburg, februari 2021

Beste leerkracht,

Half december gingen de basisscholen over op thuisonderwijs en na ruim 7 weken mogen de deuren van de scholen weer open. Net als vorig jaar hopen we met deze brief een ondersteuning te bieden in de opstart. Het is belangrijk dat kinderen snel in een vertrouwd dagritme komen en iedereen hoopt dat kinderen niet al teveel leerachterstand hebben opgelopen, zodat de einddoelen voor dit jaar gehaald worden. Met deze brief willen we leerkrachten ondersteunen in een goede opstart. Bij het opstellen van onderstaande tips baseren we ons vooral op het vaststellen van de stand van zaken en eventueel het herhalen van belangrijke basisstof.

Voor bijna alle groepen 3 is december en januari een periode waarin ze de opbouw van de letterkennis afsluiten. Er zijn scholen die online al een letterfeest hebben georganiseerd, de overgang van kern 6 naar kern 7 is op veel scholen al gemaakt. Ons advies richt zich dan ook op deze twee kernen.

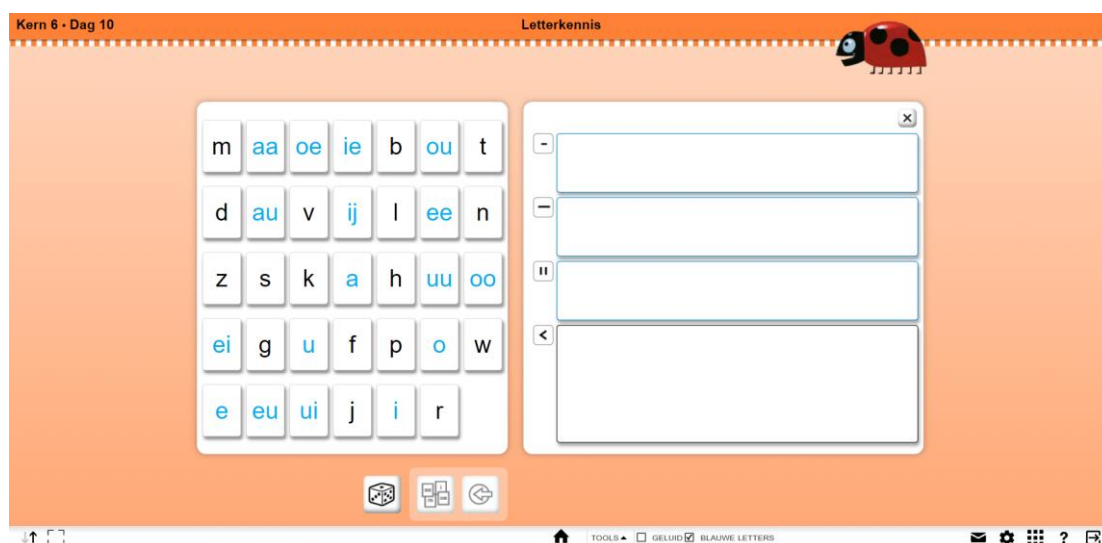
Korte herhaling van wat je thuis hebt geleerd.

Zoek, na de eerste gewenningsactiviteiten, in de eerste dagen naar mogelijkheden om snel op de hoogte te zijn van de vorderingen van de leerlingen. We nemen aan dat de meerderheid van de kinderen nu zes kernen hebben doorlopen. Als kinderen de activiteiten van kern 6 vooral thuis hebben geleerd is een gezamenlijke terugblik op deze leerstof zinvol.

Kern 6

Letters

Neem het letterbord en kijk samen naar alle letters die we tot nu toe hebben geleerd. Dit kan ook met behulp van 'letterkennis' in de Leerkrachtassistent (hierna LA): kern 6/lesdag 10/ introductie.

Door de letters onder de dobbelsteen te mixen en door de indeling in letterfamilies worden alle aspecten van de letters even belicht.

Herhaal daarna alle letters in een flitsoefening:

Open van lesdag 9 op de LA bij introductie 'Letters flitsen'; Voer via een klik op bij elke letter het getal 1 in en zorg zo, dat alle letters in dit flitsprogramma herhaald worden.

Dit programma kan in een van de vervolgdagen worden ingesteld op letters die nog onvoldoende gekend worden.

Nieuwe woorden

Vervolgens kijken we terug op alle nieuwe letters van kern 6 en de woorden die we daarmee hebben leren lezen. Dit kan met behulp van 'Woorden flitsen' in de LA op lesdag 9. Dit als opwarmer voor het lezen van woorden in Veilig & vlot.

Blader met de kinderen door Veilig & vlot en lees in koor met de kinderen de linkerpagina's bij <g> (pag. 2), <au> (pagina 8), <ui> (pagina 14), <f> (pagina 20) en ei (pagina 26).

Laat kinderen vervolgens in tweetallen deze pagina's lezen. Nadat ze dit hebben gelezen mogen ze om beurten een pagina kiezen in dit veilig & vlot-boekje, die ze ook in duo's gaan lezen.

Plan voor deze activiteit duo-activiteit ongeveer 10 minuten.

Teksten lezen

Ook het lezen van teksten plaatsen we in die eerste schooldag in het teken van 'dit kunnen we nu met al die letters die we al geleerd hebben'. Herhaal daarvoor teksten die in Veilig & vlot staan op de extra herhaalpagina's. Kies uit de pagina's 6, 12, 18, 24, 30.

Woorden schrijven

Met het afnemen van een dictee wordt snel duidelijk in hoeverre kinderen de spellingvaardigheid van het schrijven van woorden met alle letters beheersen.

Een dictee dat geschikt is om een eerste observatie te doen is een dictee van slechts enkele woorden waarin alle 34 letters zijn gebruikt:

Boek, muur, leeg, jaar, wiel, hok, tuin, doos, neus, dus, rat, zeg, bof, lip, koop, poes, *fout*, *saus*, *lijm*, *geit*. Bij de cursief gedrukt woorden mogen kinderen de spiekkaart ei /au gebruiken.

Kern 7

Waarschijnlijk is er al een start gemaakt van kern 7? Dan is een terugblik op wat in de thuissituatie aan de orde is op een eerste schooldag natuurlijk ook zinvol. Dit kan op dezelfde manier als bij kern 6 staat beschreven:

- Letters flitsen (LA basisles dag 1 /instructie)
- Woorden flitsen (LA basisles dag 1 /verlengde instructie)
- In Veilig & vlot kern 7 terugkijken op de introductiepagina's van woordtypen die in de thuissituatie al aan de orde zijn geweest: pagina 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26.
- Per nieuw woordtype kan ook teruggekeken worden met behulp van de Leerkrachtassistent, 'Instructie nieuw woordtype', steeds te vinden op de oneven dagen in de basisles / instructie.

- Een eerste snelle inventarisatie en terugblik kan ook gedaan worden behulp van [pagina 32 van Veilig & vlot](#) (LA lesdag 15, lesfase Instructie, [Terugblik op kern 7](#))
- Het dictee zoals dat genoemd staat bij kern 6.
- Een tekst lezen. Kies een tekst uit Veilig & vlot of uit het leesboekje.

Misschien is kern 7 zelfs al (bijna) afgerond? (Dat zou kunnen als we kijken naar de jaarplanning van regio noord en zuid.) Dan biedt het herhaalprogramma van kern 7 op pagina 6 en 7 van dit artikel handige tips. Daarin staan verwijzingen naar extra leesteksten en werkbladen als herhaling van de reeds aangeboden en verwerkte woordtypen.

Toetsen

De periode van half januari tot en met half februari is de periode waarin de toetsen van het centrale leerlingvolgsysteem worden afgenomen. (o.a. CITO). Nu is het niet ondenkbaar dat, vanwege het onderwijs in de thuissituatie, nagedacht wordt over het uitstellen van deze toetsen. Zeker kan dat het best pas na enkele dagen gebeuren. Het zuiden van Nederland heeft na de eerste startweek al meteen een vakantieweek. Het is dus de vraag of het wel zinvol is om kinderen meteen de eerste week al te belasten met deze toetsen en of ze niet beter pas in de week na die vakantie of zelfs pas de tweede week na die voorjaarsvakantie kunnen worden afgenomen.

Ook CITO adviseert om de toetsen pas af te nemen als je leerlingen weer minimaal 2 weken op school zijn (voor meer informatie: www.cito.nl).

Wij sluiten ons hier graag bij aan. Maar mocht er alsnog worden gekozen om deze toetsen niet af te nemen? Dan adviseren we om toch de leerresultaten van kinderen in kaart te brengen met behulp van de methode-gebonden toetsen die we aanbieden bij kern 6 als wintersignalering.

Kern 6: wintersignalering	Basis	Letterkennis aangeboden letters (= alle letters)
		Woordleestoets Veilig & vlot
		Spellingtoets
		Fonemendictee
		Woordenschattoets
		Observatie tekst lezen
		Observatie mondelinge communicatie
		Observatie schrijfmotoriek
	Vervolg risicolezers	Woordleestoets Veilig & vlot maan vorige kern
	Vervolg vlotte lezers	Woordleestoets Veilig & vlot zon

Het doel van het toetsen is immers niet alleen om de leerresultaten in beeld te brengen, we toetsen vooral ook om op basis van een analyse van de toetsresultaten adequaat in te gaan op de geconstateerde hiaten en onderwijsbehoefte zodat we kinderen kunnen indelen in een passende aanpak. We laten het aan de leerkrachten over om wat betreft het toetsen de juiste keuze te maken.

Over het afnemen van de methode-gebonden toetsen kunnen we nog de volgende tips geven:

- Start met de [Letterkennis-toets](#)
- Vervolg met de [Woordleestoets Veilig & vlot](#). Maak een analyse van letters of woordtypen waarop uitval opvallend is. Als de toets voldoende wordt gescoord is het niet nodig om ook de voorgaande kern af te nemen. Wordt de toets onvoldoende gemaakt kan de vervolgttoets risicolezers worden afgenomen. Op basis van een analyse kan eventueel een persoonlijk hulpprogramma worden opgesteld. Het afnemen van voorgaande kernen is niet per se noodzakelijk.
- Neem het [Fonemendictee](#) en de [Spellingtoets](#) af. Maak ook daarvan een analyse van letters waarop de meeste uitval is.

Een spellingtoets kan met de hele groep worden gedaan. Een woordleestoets vraagt echter een andere aanpak. Die moet je immers één op één afnemen en dat kan problemen opleveren ten opzichte van de 1,5 meter afstand-afspraken. Probeer toch, minstens van de kinderen die ook in vorige kernen al opvielen wat betreft leesvaardigheid, om zo goed mogelijk een beeld te krijgen van die leesvaardigheid. Ook de observaties bij het afnemen van 'tekst lezen' kunnen waardevolle aanvullende informatie geven.

Extra ondersteuning, verdieping en toepassing

Uit de eerste observaties en/of toetsen wordt duidelijk welke kinderen uitval vertonen en extra ondersteuning nodig hebben en welke kinderen prima verder kunnen in de kern waarin ze bezig zijn. Mogelijk is er in de eerste week behoefte aan extra materiaal, zodat kinderen in de ster-aanpak even intensief begeleid kunnen worden en dat de andere kinderen een zinvolle herhaalopdracht krijgen.

Als herhaling van kern 6 zijn de 'werkbladen letters' hiervoor geschikt: Digiregie/ kern 6 /extra materiaal/ 'Werkbladen letters'.

Voor herhaling van woordtypen in kern 7 staat op pagina 6 en 7 een herhaalprogramma opgesteld waaruit een keuze kan worden gemaakt.

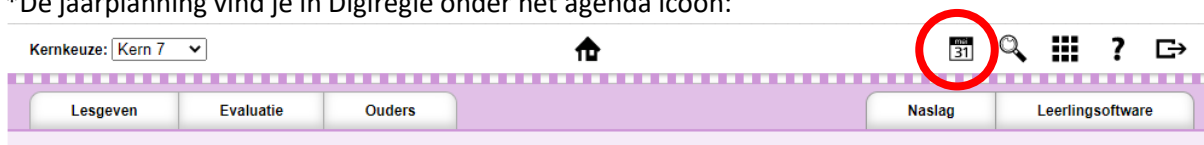
Maak een nieuwe jaarplanning

Alhoewel de periode van thuisonderwijs 'slechts' 7 weken duurde is het niet ondenkbaar dat er vertraging is opgelopen en dat de eerder gemaakte jaarplanning niet meer helemaal klopt. Kijkend naar het jaarprogramma* zijn alle scholen klaar met kern 6, een deel van de scholen is al bezig met kern 7. In het jaarprogramma van regio NOORD zien we, dat kern 7 zelfs helemaal afgerond zou kunnen zijn. Welke ruimte heeft een school in deze regio om te herhalen?

Kijken we in dit schema van regio NOORD alvast vooruit, dan zien we dat er 3 weken gepland staan voor kern afsluiting waarna er nog 2 weken zijn met zgn. 'bufferdagen'. Omdat het doel van elke groep 3-leerkracht is, dat zoveel mogelijk kinderen E3-niveau beheersen moeten 11 kernen worden doorlopen. In kern 10 worden de laatste E3-doelen aangeboden die verder geautomatiseerd worden in kern 11. Kern afsluiting is een kern waarin geen nieuwe leerstof meer aan de orde komt. Mocht je die periode dus verkorten van drie naar twee of één week, dan is dat acceptabel maar geen aanslag op je leerdoelen.

Kijk dus wat de leerbehoeften zijn van de kinderen op basis van eerder genoemde evaluaties. Plan op basis van die onderwijsbehoefte een herhaaltraject of intensievertraject. Met intensiveren denken we aan het extra herhalen van onderdelen uit voorgaande kernen waarvan leerachterstanden zijn geconstateerd. Eenzelfde planning kun je maken op basis van 3 weken kern afsluiting en 4 weken 'bufferdagen' voor regio ZUID en 3 weken kern afsluiting en 1 week 'bufferdagen' voor regio MIDDEN.

*De jaarplanning vind je in Digiregie onder het agenda icoon:

Jaarplanning

U kunt hier de jaarplanning voor de geselecteerde groep instellen en beheren. Controleer eerst of de juiste regio voor uw school is ingesteld. De beheerder van de Leerkrachtmodule kan deze regio indien nodig wijzigen.

▼ Voorbeeld

Hieronder ziet u een jaarplanning waarin de vakanties op basis van van de geselecteerde regio in de Leerkrachtmodule reeds zijn weggestreept. Tevens zijn de kernen al verdeeld over het jaar.

U kunt zelf nog extra lesvrije dagen inplannen (zoals studie- of verjaardagen) en u kunt het aantal basisdagen en toets-/herhalingsdagen per kern aanpassen. Via de knop herstel default-kernen kan de adviesplanning van de kernen eventueel worden teruggezet. Let op: wijzigt u de regio nadat u extra lesvrije dagen en/of dagen hebt ingepland, dan wordt de planning niet meer aangepast op de regio.

U kunt bij het plannen gebruikmaken van de voorbeeldplanningen. Hierin zijn de kernen wat ruim gepland en/of is rekening gehouden met 'bufferweken':

- [Planning in weken schooljaar 2020/2021 Caraïbisch gebied](#)
- [Planning in weken schooljaar 2020/2021 regio midden](#)
- [Planning in weken schooljaar 2020/2021 regio noord](#)
- [Planning in weken schooljaar 2020/2021 regio zuid](#)
- [Planning in weken schooljaar 2020/2021 Vlaanderen](#)
- [Toetskalender optimaal](#)
- [Toetskalender minimaal](#)

Bij het inplannen van de toetsdagen kunt u gebruikmaken van de informatie in de toetskalenders:

We hopen jou als leerkracht hiermee te ondersteunen. Mocht je vragen hebben, dan kun je contact opnemen met onze medewerkers van de klantenservice via klantenservice@zwijsen.nl of bel 013 – 583 88 88.

Met vriendelijke groet,

Team Veilig leren lezen
Uitgeverij Zwijsen

Herhaalpakket kern 7

Bij elk woordtype staan mogelijkheden voor instructie, begeleide inoefening, zelfstandig werk. Om ook verlengde instructie mogelijk te maken is er vaak de mogelijkheid om te differentiëren: soms staan er vervolgtaken waaraan kinderen kunnen werken terwijl andere kinderen verlengde instructie krijgen. Deze taken staan steeds met # in het schema. Maar ook de tips voor spelend leren bieden hele zinvolle vervolgp opdrachten.

Materialen die **paars gedrukt** staan behoren tot de **materialen** van de methode (soms uit artikelen in Digiregie).

Materialen die **blauw en onderstreept** worden, vind je online. Klik hierop om direct naar het betreffende document te gaan.

Kern 7			
Herhalings alle letters / aandachtsletters			
Instructie	Begeleide oefening		Zelfstandig werken
<p>LA: dag 1 basisles Herhaling alle letters</p>	<p>lezen LA: Letters flitsen LA: Woorden flitsen Veilig & vlot kern 7 pag. 4 en 5</p>		<p>Keuze uit Werkbladen letters Digiregie/Lesgeven/Extra materiaal</p>
Samenstellingen mkm-mkm			
Instructie	Begeleide oefening		Zelfstandig werken (spelling)
<p>LA: dag 3 basisles instructie nieuw woordtype</p>	<p>lezen Veilig & vlot pagina 6 en 8.</p>		<p><u>WOORDZETTER</u> <u>Correct spellen 9.5</u></p> <p>Spelend leren (individueel) Artikel 'Tips spelend leren kern 7' kopieerblad 6.</p> <p>ARTIKEL Tips spelend leren KERN 8 kopieerblad 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zoek een samenstelling en schrijf die op een blad. - Twee groepjes: welke groep vindt zoveel mogelijk samenstellingen? - Thuis: zoek zoveel mogelijk samenstellingen en schrijf ze op.

mkmm en mmkm			
<p>Instructie</p> <p>LA: dag 5 basisles instructie nieuw woordtype mkmm</p> <p>LA: dag 7 basisles instructie nieuw woordtype mmkm</p>	<p>Begeleide oefening</p> <p>lezen WOORDZETTER vlot en correct lezen 7.5 – leesblad 2</p>	<p>Nagesprek:</p> <p>Heb jij alles wat je wilt? Heb jij nog een wens? Welke wens heb je dan?</p> <p># Schrijf je wens op.</p>	<p>Zelfstandig werken WOORDZETTER correct spellen 7.7 (mmkm) en 7.9 (mkmm)</p> <p>Spelend leren (individueel) ARTIKEL Spelend leren KERN 7 kopieerblad 1,2,3,4 en 5: Pijlenopdracht mmkm-woorden zoeken. Let op! Ook pijl met sch. Deze pas aanbieden in het volgende blok.</p>
sch			
<p>Instructie</p> <p>LA: dag 9 basisles instructie nieuw woordtype</p>	<p>Begeleide oefening</p> <p>lezen WOORDZETTER vlot en correct lezen 7.1 – leesblad 2</p>	<p>Nagesprek:</p> <p># Welke woorden met sch vind je terug op de illustratie? Schrijf ze op.</p>	<p>Zelfstandig werken (spelling) WOORDZETTER correct spellen 7.1 sch</p> <p>Spelend leren (individueel) ARTIKEL Spelend leren KERN 7 kopieerblad 1,2,3,4 en 5: Pijlenopdracht met pijl waarop sch- staat.</p>
ng			
<p>Instructie</p> <p>LA: dag 11 basisles instructie nieuw woordtype</p>	<p>Begeleide oefening</p> <p>lezen WOORDZETTER vlot en correct lezen 7.2 – leesblad 1 en 2</p>	<p>Nagesprek:</p> <p># Zou jij dit ook kunnen maken? Probeer het maar (in tweetallen).</p>	<p>Zelfstandig werken (spelling) WOORDZETTER correct spellen 7.3 (-ng)</p>
HOOFDLETTERS			
<p>Instructie</p> <p>LA: dag 13 basisles instructie Hoofdletters</p>	<p>Begeleide oefening</p> <p>lezen Veilig & vlot pagina 26 en 28</p>	<p>Nagesprek:</p> <p>Alsnog op deze plek een letterfeest? Zie Digiregie/naslag/thematips</p>	<p>Spelend leren (individueel) ARTIKEL Betere maanlezers kern 7 kopieerblad 5: Hoofdletters; ken je een naam die er bijpast?</p>